

फायनान्शीयल प्लॅनिंगमध्ये हवा नेमकेपणा

समजा, तुम्ही सहकुटुंब प्रवासाला निघाला आहात. कुठे जायचे आहे, हे माहीत नाही अन् तुमच्या जवळच्या मित्राने सांगितल्यावरून चांगल्या गाडीत बसला आहात... तर कालांतराने पुढे काय परिस्थिती निर्माण होईल? याची कल्पना करा. मला कुठे जायचे आहे, हे माहीत नसल्यामुळे मी कुठेतरीच पोहोचणार व अडचणीत जाऊन अडकणार. नेमकी हीच परिस्थिती प्रत्येकाच्या आर्थिक गरजांच्या बाबतीत आढळते.

अनिल पाटील,

असो. फायनान्सियल प्लॅनर

कोणाच्या तरी सांगण्यावरून आपण कुठेतरी पैसे गुंतवितो व कालांतराने ते वाढतच नाहीत. कंपनी बुडाली, मार्केट कोसळले, कमी व्याजाने पैसे मिळाले, असे कित्येक लोकांना अनुभव आलेले दिसतात व नेमक्या गरजेवेळेस पैशाची कमतरता निर्माण होते. परिणामी कर्जे, उसनवारीची वेळ आलेली दिसते. जसे आपला प्रवास आनंददायी, सुखकारक व सुरक्षित व्हावा म्हणून आपण प्रवासाचे प्रथम काटेकोरपणे नियोजन करतो. प्रवासाचे कारण, प्रवासाचे बजेट, कितीजण प्रवासाला जाणार? कोठे जाणार? अंतर किती आहे? कोणत्या वेळी निघणार, किती वेगाने प्रवास होणार, पोहोचणारे निश्चित ठिकाण या सर्व गोष्टींचा प्रामुख्याने विचार करून शेवटी प्रवासाच्या साधनांची निवड करतो, प्रवासाच्या अंतरानुसार आपण उपलब्ध साधनांची निवड करतो, जसे की एक

ते चार किलोमीटर अंतरासाठी पायी सायकल किंवा दुचाकीचा वापर करतो. १०० किलोमीटर अंतरासाठी दोनचाकी, चारचाकी किंवा एसटी बसचा वापर करतो. दोन किंवा पाच हजार किलोमीटरसाठी रेल्वे, विमान प्रवास किंवा जहाजाच्या प्रवासाची निवड करतो.

प्रवासाचे अंतर व वाहनाचा वेग या प्रमुख गोष्टी आहेत, ज्यामुळे कोणत्या साधनाने प्रवास करायचा आहे, हे निवडण्यास मदत होते. कारण वेळेत व सुरक्षित पोहोचणे या दोन्ही गोष्टी महत्त्वाच्या आहेत. मग लांब पल्ल्याच्या अंतरासाठी आपण कमी वेग असलेल्या साधनांचा वापर करत नाही. उदाहरणार्थ, पाच हजार किलोमीटर अंतरासाठी विमान किंवा जहाजमार्गाचा वापर करावा लागेल. त्यासाठी दोनचाकी वाहन योग्य नाही, हे लगेच लक्षात येते किंवा पाचशे किलोमीटर अंतरासाठी सायकलचा वापर करीत नाही.

मात्र आपल्या गुंतवणुकीच्या बाबतीत वरीलप्रमाणे नियोजनाचा विचार करायला हवा, तसा आपण अजिबात करत नाही. कारण आपण आपल्या गरजांचा विचार न करता गुंतवणूक करतो. नेमक्या गरजांवर होणारा महागाईचा परिणामही लक्षात घेतला जात नाही. मग नेमक्या गरजेवेळी पैशांची कमतरता, कर्जे, उसनवारीचा आधार घ्यावा लागतो व संपूर्ण कुटुंबाची आर्थिक घडी विस्कटून मनस्वास्थ्य बिघडून जाते. कारण आपल्या गुंतवणुकीवर महागाई वरचढ परतावा मिळतो का? या महत्त्वाच्या विषयावर कधी विचारच केलेला नसतो. हे खालील उदाहरणावरून लक्षात येईल.

बरेच पालक आपल्या मुलाच्या शिक्षणासाठी आयुर्विमा कंपन्यांच्या योजना १५ ते २० वर्षांपर्यंत घेतात अन् मुदत संपल्यानंतर ५ ते ७ टक्के परताव्याने पैसे मिळतात. मात्र, शैक्षणिक क्षेत्रातील महागाई दरवर्षी १५ ते २० टक्क्यांनी वाढलेली दिसते. म्हणजे मुलाच्या शिक्षणाचे आर्थिक नियोजन हे फुटात १२ इंचाचा फरक असे आढळते. बऱ्याच वेळेस शेअर मार्केटमध्ये गुंतवणूक केली जाते अन् एक-दोन वर्षांत लगेच काढून घेतली जाते. मात्र, आयुर्विमांमध्ये, बँकांमध्ये, पीपीएफमध्ये वगैरे बिनधास्त २० ते ४० वर्षे पैसा गुंतविला जातो. हे उलटे गणित मांडलेले असते.

जगातील सर्वश्रेष्ठ गुंतवणूकतज्ज्ञ वॉरेन बफेट एक महत्त्वाचा नियम सांगतात, की अल्पकालीन गुंतवणूक कर्जरोखे बाजारामध्ये व दीर्घकालीन गुंतवणूक शेअर मार्केटमध्ये करावी.

१. डेब्ट मार्केट -

या मार्केटमधील गुंतवणूक सुरक्षित मानली जाते. आपला पैसा कर्जासाठी वापरला जातो व मिळणारा परतावा निश्चित असतो. या मार्केटमधील योजनांमध्ये बँक एफडी, पोस्टाच्या योजना, एलआयसीच्या एंडोमेंट योजना, पीपीएफ, एनएससी बॉन्ड, फंड, कंपनी ठेवी, बॉन्डस या सर्व योजना उपलब्ध आहेत. मात्र, या योजनांचा उपयोग अल्प व मध्यम मुदतीच्या गरजांसाठी करावा.

२. इक्विटी मार्केट -

खरे तर शेअर मार्केटमध्ये जोखीम असते. मात्र, जोखीम

जास्त तिथे परतावा जास्त, हा मार्केटचा नियम आहे. इक्विटी मार्केटमधील दीर्घकालीन गुंतवणूक फायदेशीर ठरते. तर मग प्रश्न उरतो कोणते शेअर्स घ्यावेत, केव्हा विकावेत, याचे अज्ञान! त्यासाठी आपल्याकडे दोन पर्याय आहेत.

१) विमा कंपन्यांचे युलिप प्लॅन

युलिप प्लॅन हे आयुर्विमा कंपन्यांकडून सादर केले जातात. या कंपन्यांवर आयआरडीएचे नियंत्रण असते. अशा योजनेमध्ये होणारा खर्च वजा करून राहिलेली रक्कम ही बाजारामध्ये गुंतविली असल्याने अशा विम्याची जोखीम राहते. मात्र, या योजना दीर्घकालीन गुंतवणुकीसाठी फायदेशीर ठरतात. अशा योजनेमध्ये आकारले जाणारे चार्जेस काही प्रमाणात अधिक असतात व गुंतवणूकदारांनी केलेल्या गुंतवणुकीतून थेट वजा केले जातात. त्यामुळे लवकर परतावा दिसून येत नाही.

२) म्युच्युअल फंड

म्युच्युअल फंडाच्या आज भारतात ४२ कंपन्या आहेत. सर्व कंपन्यांवर सेबीचे नियंत्रण असते व मनी मार्केट, डेब्ट मार्केट व शेअर मार्केट या तीनही बाजारामध्ये कंपन्यांच्या फंड मॅनेजरकडून निरनिराळ्या योजनांच्या उद्देशानुसार गुंतवणूक केली जाते. आपल्या गरजेनुसार निरनिराळ्या योजनांमध्ये एखाद्या चांगल्या सल्लागारामार्फत गुंतवणूक करू शकता. म्युच्युअल फंडामध्ये युलिपच्या तुलनेने फार कमी खर्च आकारला जातो. मात्र, गुंतवणूकदारांनी केलेल्या गुंतवणुकीतून थेट वजा केला जात नाही. त्यामुळे म्युच्युअल फंडामध्ये कमी व्यवस्थापन खर्चामध्ये गुंतवणूकदारांचे हित उत्तम प्रकारे जपण्याचे काम फंड मॅनेजर करित असतात.

वास्तविक प्रत्येकजणाने गुंतवणूक करण्यापूर्वी स्वतःला काही प्रश्न विचारले पाहिजेत. ते पुढीलप्रमाणे - गुंतवणूक का किंवा कशासाठी करावी? ती गरज निश्चित करावी. गरजेचा कालावधी ठरवावा. वाढत्या महागाईनुसार किती रक्कम हवी? मगच आर्थिक सल्लागाराच्या सल्ल्यानुसार गुंतवणूक करावी...

१५ वर्षांनंतरच्या एखाद्या गरजेसाठी १ कोटी रुपये लागणार असतील तर ते कोणत्या मार्गांनी उपलब्ध कराल.

अ.नं.	दरमहाची गुंतवणूक	एकूण गुंतवणूक	परतावा दर	मुदतीनंतर मिळणारी रक्कम
१	३५०००/-	६३०००००/-	६%	१००९०७९६/-
२	२९७००/-	५३४६०००/-	८%	१००९१४२१/-
३	२५०००/-	४५०००००/-	१०%	१००४०५३०/-
४	२१२००/-	३८५२०००/-	१२%	१००८९७४६/-
५	१६३००/-	२९३४०००/-	१५%	१००४६७५९/-

प्रत्येकजण पैशासाठी अहोरात्र काम करित असतात, पण आलेल्या पैशाचे व्यवस्थापन करण्यात किती जागरूक आहेत, त्यावरून आर्थिक यश, अपयश अवलंबून असते. वरील आराखडा आपण निरीक्षण करून पाहिल्यास पंधरा वर्षांत एक कोटी मिळविण्यासाठी पारंपरिक योजनांद्वारे गोळा करण्यासाठी ६३ लाख रुपये द्यावे लागतात. बॅलन्स फंडामधील १२ टक्के परताव्याने ३८.५२ लाखांत एक कोटी मिळून जातील. मात्र, लार्ज कॅप किंवा डायव्हर्सिफाईड इक्विटी फंडामध्ये १५ टक्के परताव्याने अवघ्या २९.३४ लाखांत एक कोटी होतील. या उदाहरणावरून आपल्या लक्षात येईल की, गुंतवणुकीसाठी चांगला सल्ला का महत्त्वाचा ठरतो. ◆◆